

מפתח הלב לכיתה א

נושא היחידה: כל אחד יחיד ומיוחד

למידה רגשית חברתית (SEL)
בדגש על ערך השונות

זרקור על תוכנית "מפתח הל"ב" המחודשת

לצוות החינוכי שלום רב,

בימים אלה, שבהם אנו מציינים עשור לתוכנית "מפתח הל"ב – לשעת חינוך", מתפרסמת התוכנית המחודשת. היחידות פותחו בחיבור לדמות הבוגר/ת ומדגימות את האופן שבו אפשר לקדם למידה רגשית חברתית (SEL). בשלב זה, אנו שמחות להגיש לכם את יחידות ההוראה-למידה החדשות לשיעורי חינוך בדגש על ערך השונות.

מה כוללת התוכנית?

למורה:

- א. **סילבוס מעודכן** - סילבוס לכל שכבת גיל המתפתח במעגלים הולכים ומתרחבים:
כיתה א - אני והזולת; כיתה ב - במשפחה; כיתה ג - בכיתה; כיתה ד - בבית הספר; כיתה ה - בקהילה; כיתה ו - במדינה ובחברה.
- ב. **יחידות הוראה למידה** - יחידות הוראה מובנות הכוללות מספר שיעורים והמציגות מגוון חלופות לבחירה.
- ג. **עזרים** - מגוון עזרים (לרבות דיגיטליים) לניהול הלמידה וההתנסות בכיתה ובלמידה מרחוק.

לתלמידים:

- א. עזרים מגוונים ללמידה ולהתנסות (כמו: משחקים, סרטונים, סיפורים, כרטיסי שיח ועוד).
  - ב. משימות אישיות, קבוצתיות וכיתתיות (לרבות דיגיטליות)
- בשלב זה, היחידות שלפניכם נשלחות אליכם כמצגות, כחלק מפיילוט ראשוני. בהמשך, יתפרסמו חומרים אלה ונוספים כיחידות דיגיטליות באתר. נשמח שתשתפו אותנו בתובנות, בשאלות ובתוצרי הלמידה וההתנסות בכיתתכם.

בהצלחה,

זהבה שמש
מנהלת אגף תכנון ופיתוח תוכניות
לשכת המשנה למנכ"ל

אורית צאירי
ממונה על החינוך החברתי ערכי
האגף לחינוך יסודי

מבנה היחידה והמתודות

מטרות, מסרים ידע, מיומנויות וערכים	זרקור על הנושא: כל אחד יחיד מאפייני הגיל	• מבוא
שיעור 1 – שונות במראה		
חלופה ב – איורים - מי דומה לי? מי שונה ממני? חלופה ג – הפעלה – נפגשים ומגלים חלופה ד – סיפור אירוע – כולם נראים כמוני	שלב 1. שיר – "חברים בכל מיני צבעים" שלב 2. שיתוף בזיכרונות	• פתיחה
	שלב 1. פעילות – "מפגשים שכאלה" שלב 2. שיח על הדומה והשונה במראה	• מהלך
	שלב 1: בירור תובנות שלב 2: יצירת דיוקן עצמי	• סיכום
שיעור 2 – שונות ברגשות		
חלופה ב – טקסט – כיף לי בפנאי חלופה ג – חידון – מה אנחנו אוהבים לעשות בפנאי?	שלב 1. שיר – "אני תמיד נשאר אני" שלב 2. שיח על רגשות	• פתיחה
	שלב 1. משחק "קווה-קווה" - רגשות שלב 2. שיתוף בסיפורים אישיים	• מהלך
	שלב 1: בירור תובנות שלב 2: יצירת דיוקן עצמי - המשך	• סיכום
שיעור 3 – שונות בפעילויות שאנו אוהבים		
	שלב 1. "ביקור בתערוכת תמונות" שלב 2. שיח על פעילות אוהבה	• פתיחה
	שלב 1. משחק "ים יבשה" שלב 2. שיח על הדומה והשונה בפעילות האהובה	• מהלך
	שלב 1: סיכום הלמידה שלב 2: סיום יצירת הדיוקן העצמי והצגתו בתערוכה	• סיכום
שיעור 4 – מהלכה למעשה – הבמה שלי		
חלופה ב – הצגת עצמי באמצעות הכרטיס "אני יחיד ומיוחד"	חלופה א – הצגה עצמית באמצעות חפץ	

מבוא – זרקור על הנושא

זרקור על הנושא

יחידה זו עוסקת בנושא: "כל אחד יחיד ומיוחד" ומתמקדת ב:

- הייחודיות שבכל תלמיד, בדגש על: מראה, רגשות ופעילות אהובה
- הדומה והשונה בחברת הילדים, בדגש על: מראה, רגשות ופעילות אהובה

תלמידי כיתה א', המתמודדים עם חוויית ההתאקלמות בסביבה חדשה, שואפים למצוא את מקומם בקבוצת השווים ולזהות את מה שמייחד אותם לעומת זולתם.

בשלב התפתחותי זה, הם מסוגלים לתפוס את הזולת כאישיות שונה מהם, והוא מהווה עבורם מראה ללמידה על עצמם. נוסף על כך, ההתפתחות הרגשית-חברתית מסייעת להם בהרחבת מעגל החברים, וכך הם נחשפים לשונות ולרבגוניות שבקבוצת השווים. שיח ערכי המתמקד בשונות זו ובד בבד נותן מקום לייחודיות שבכל תלמיד, עשוי לקדם חברות המבוססת על קבלה וכבוד.

הנושאים הנלמדים בדגש על ערך השונות

כיתה א	כיתה ב	כיתה ג	כיתה ד	כיתה ה	כיתה ו
כל אחד יחיד ומיוחד	כל משפחה מיוחדת במינה	שונים ומתחברים	אנשים שונים, דעות שונות	לכל אחד כישרון מיוחד	פסיפס ישראלי – מתחברים לשורשים

מבוא

שיעור 1

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 2

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 3

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 4

מהלכה למעשה

מבוא – מטרות ומסרים

הנושא

כל אחד יחיד ומיוחד

שכבת הגיל

כיתה א

מטרות

- בירור הייחודיות שבכל תלמיד (בדגש על מראה, רגשות ופעילות אהובה)
- בחינת הדומה והשונה בין הילדים בכיתה
- קידום יחסי החברות בכיתה (באמצעות העמקת ההיכרות עם הזולת)

מסרים מרכזיים

- היכרות עם הייחודיות של כל תלמיד בכיתה תורמת להבנה ש"כל אחד יחיד ומיוחד"
- היכרות עם השונות בין התלמידים בכיתה תורמת ליחסי חברות טובים יותר

מבוא

שיעור 1

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 2

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 3

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 4

מהלכה למעשה

מבוא – ידע, מיומנויות וערכים

להרחבה

מיומנויות

ערכים

- הייחודיות שלי והייחודיות של הזולת
- הדומה והשונה בחברת הילדים בדגש על: מראה, רגשות ופעילות אהובה

ידע

קוגניטיביות

- אוריינות שפתית - הבעה בעל פה (1), חילוץ מידע מטקסט כתוב או דבור (2)
- תוך-אישיות (SEL)
- מודעות עצמית - זיהוי רגשות (3), הכרת העצמי (4)
- מודעות חברתית - זיהוי מצבים חברתיים (5)
- בין-אישיות (SEL)
- התנהלות חברתית – תקשורת (6)

מיומנויות

כבוד האדם והמשפחה:

- כבוד לאדם, לזכויותיו ולתרבותו (7)

ערכים

מבוא

שיעור 1

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 2

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 3

פתיחה

מהלך

סיכום

שיעור 4

מהלכה למעשה

שיעור 1 – שונות במראה

שיעור 1 - פתיחה

השלב	תיאור השלב
פתיחה	<p>חלופה א - סרטון - חברים בכל מיני צבעים</p> <p>א. צפו בסרטון <u>חברים בכל מיני צבעים</u> ב. נקודות לדיון:</p> <ul style="list-style-type: none"> מה הרגשתם כשהאזנתם לשיר? מה חשבתם? הילדה בשיר מספרת שיש לה "חברים בכל מיני צבעים". תארו את מגוון החברים שלה, וספרו: מה היא אוהבת בכל אחד מהם? (2) <p>ג. משתפים בזיכרונות</p> <ul style="list-style-type: none"> היזכרו בחבר שעזר לכם ועודד אתכם כשהייתם עצובים. תארו איך הוא נראה, וכיצד עודד אתכם. היזכרו בחבר שאיתו אתם "אוהבים לעשות כיף חיים". ספרו מה אתם אוהבים לעשות יחד. הילדה אומרת: "איזה כיף שיש המון חברים, המון חברים בכל מיני צבעים". האם גם אתם חושבים כך? מדוע? תנו דוגמאות למצבים שבהם פעלתם במשותף עם חברים שנראים אחרת מכם (5). <p>חלופות נוספות לפתיחה:</p> <p>חלופה ב - איורים - מראה, מראה מי דומה לי? מי שונה ממני?</p> <p>חלופה ג - הפעלה - נפגשים ומגלים</p> <p>חלופה ד - סיפור אירוע - כולם נראים כמוני</p>

- מבוא ●
- שיעור 1 ●
- פתיחה ●
- מהלך ●
- סיכום ●
- שיעור 2 ●
- פתיחה ●
- מהלך ●
- סיכום ●
- שיעור 3 ●
- פתיחה ●
- מהלך ●
- סיכום ●
- שיעור 4 ●
- מהלכה למעשה ●

שיעור 1 - מהלך

השלב	תיאור השלב
מהלך	<p>במליאה</p> <p>מפגשים שכאלה - משוחחים על השונות בינינו – בנוגע למראה</p> <ul style="list-style-type: none"> • השמיעו את השיר "חברים בכל מיני צבעים" והזמינו את ילדי הכיתה להסתובב בחדר. • סבב ראשון - כשהמוזיקה תיעצר, כל תלמיד יפנה לחבר שעומד קרוב אליו, ושניהם ימצאו דבר אחד דומה במראה שלהם. • סבב שני - המורה תשמיע שוב את השיר, והתלמידים יסתובבו בחדר. כשהמוזיקה תיעצר, כל תלמיד יפנה לחבר שעומד קרוב אליו, ושניהם ימצאו דבר אחד שונה במראה שלהם. • וכך הלאה... בשני סבבים נוספים.

- מבוא
- **שיעור 1**
- פתיחה
- **מהלך**
- סיכום
- שיעור 2
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 3
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 4
- מהלכה למעשה

שיעור 1 - סיכום

השלב	תיאור השלב
סיכום	<p>במליאה</p> <p>א. מבררים תובנות</p> <ul style="list-style-type: none"> איך הרגשתם כשמצאתם דברים דומים ודברים שונים במראה שלכם? מדוע? איך הייתם מרגישים בכיתה שבה כולם נראים אותו הדבר? מדוע? למה חשוב שנכבד את השונות במראה בינינו? (כדי שכולם ירגישו נעים ובטוח בכיתה) (7) <p>ב. לסיכום, שוחחנו על:</p> <ul style="list-style-type: none"> אנו דומים במראה בהיבטים אחדים ושונים בהיבטים אחרים. חשוב שנכבד את השונות במראה, כך שכולם ירגישו נעים ובטוח. <p>ג. מהלכה למעשה - יוצרים דיוקן עצמי בשלבים</p> <ul style="list-style-type: none"> צרו דיוקן עצמי מחומרים שונים הציגו את כלל הדיוקנאות בתערוכה כיתתית

- מבוא ●
- שיעור 1** ●
- פתיחה ●
- מהלך ●
- סיכום** ●
- שיעור 2 ●
- פתיחה ●
- מהלך ●
- סיכום ●
- שיעור 3 ●
- פתיחה ●
- מהלך ●
- סיכום ●
- שיעור 4 ●
- מהלכה למעשה

שיעור 2 – שונות ברגשות

שיעור 2 - פתיחה

השלב	תיאור השלב
פתיחה	<p>חלופה א - סרטון – אני נשאר אני</p> <p>א. <u>האזינו לשיר אני נשאר אני</u></p> <p>ב. נקודות לדיון:</p> <ul style="list-style-type: none"> מה אהבתם בשיר? במה אתם דומים לילד בשיר? <p>ג. מזהים רגשות ומשוחחים על מצבים שונים: הילד בשיר מספר שהוא מרגיש אחרת בכל מיני מצבים (לפעמים עצוב, לפעמים שמח, לפעמים גיבור, לפעמים פחדן וכו'). שערך:</p> <ul style="list-style-type: none"> מה משמח אותו? מה מעציב אותו? מתי הוא מרגיש גיבור? ממה הוא פוחד? <p>ד. לסיכום, ראינו שילדים יכולים להרגיש רגשות שונים בכל מיני מצבים.</p> <p>חלופות נוספות לפתיחה:</p> <p>חלופה ב – <u>חידון – איך אני מרגיש?</u></p> <p>חלופה ג – <u>כרטיסי מצבים – לפעמים אני מרגישה כך ולפעמים אחרת</u></p>

- מבוא ●
- שיעור 1 ●
- פתיחה ●
- מהלך ●
- סיכום ●
- שיעור 2 ●**
- פתיחה ●**
- מהלך ●
- סיכום ●
- שיעור 3 ●
- פתיחה ●
- מהלך ●
- סיכום ●
- שיעור 4 ●
- מהלכה למעשה ●

שיעור 2 - מהלך

השלב	תיאור השלב
מהלך	<p>1. לפעמים אני וכך ולפעמים אחרת</p> <p>א. הכנת משחק "קווה-קווה" <u>קישור לפריסה להדפסה</u>; <u>סרטון הדגמה - קיפול קווה קווה</u></p> <p>ב. הדגמה של מהלך המשחק המורה תזמין תלמיד ותדגים כיצד משחקים:</p> <ul style="list-style-type: none"> התלמיד יבחר צבע ומספר, והמורה תפתח ותסגור את ה"קווה קווה" בהתאם לכך, עד שתתקבל מילה: עזוב, שמח, כועס, גדול, חרוץ, מתוק, חכם או גיבור. התלמיד יספר על מקרה שבו הרגיש בהתאם למילה שהתקבלה. <p><u>סרטון הדגמה</u></p> <p>2. משחקים "קווה קווה" - בזוגות</p> <p>שחקו ב"קווה קווה", וספרו זה לזה על מקרה שבו הרגשתם בהתאם למילה שהתקבלה (6).</p>

- מבוא
- שיעור 1
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 2**
- פתיחה
- מהלך**
- סיכום
- שיעור 3
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 4
- מהלכה למעשה

שיעור 2 – סיכום

השלב	תיאור השלב
סיכום	<p>א. מבררים תובנות</p> <ul style="list-style-type: none"> • שתפו מה גיליתם בעזרת המשחק: • במה אתם דומים? (כולנו לפעמים שמחים, לפעמים עצובים, לפעמים כועסים...) • במה אתם שונים? (במה שגורם לנו שמחה, עצב, כעס...) • למה חשוב שנדע מה גורם לחבר להרגיש שמחה, עצב או כעס? (כדי שנבין מה הוא מרגיש, כדי שנדע איך לשמח אותו, כדי שלא נעציב אותו, כדי שנדע איך לעזור לו במצבים שונים) • הילד בשיר אומר "אני תמיד נשאר אני" – למה הכוונה? (אף על פי שאני מרגיש ומתנהג אחרת בכל מיני מצבים, אני נשאר אותו הילד) <p>ב. לסיכום, שוחחנו על:</p> <ul style="list-style-type: none"> • כל אחד מאיתנו יכול להרגיש מגוון של רגשות. • מצב כלשהו עשוי לעורר בכל אחד מאיתנו רגשות שונים, ועלינו לכבד זאת. • חשוב שנכיר את רגשות הזולת בכל מיני מצבים, כדי שנוכל לקבל זאת ולעזור לו כשצריך. <p>ג. מהלכה למעשה - ממשיכים ליצור את הדיוקן העצמי</p> <ul style="list-style-type: none"> • הוסיפו רגשות לדיוקן העצמי, באופן שיביע איך אתם מרגישים היום. (3) • תוכלו להשתמש בחומרים שונים, כפי שמופיע בסרטון - ציור בחפצים - חנוך פיבן (קרדיט לחנוך פיבן) • שוחחו עם בן הזוג על הדומה והשונה בדיוקנאות שלכם.

- מבוא
- שיעור 1
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- **שיעור 2**
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 3
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 4
- מהלכה למעשה

שיעור 3 – שונות בפעילויות שאנו אוהבים

שיעור 3 - פתיחה

השלב	תיאור השלב
פתיחה	<p>חלופה א - תערוכת תמונות</p> <p>א. הכנת תערוכה - התלמידים יביאו תמונה שבה הם מצולמים כשהם עוסקים בפעילות שהם אוהבים (משחקים, מטיילים, עוסקים בפעילות פנאי, עוסקים בתחביב וכו'). התמונות יתלו בחדר (אפשר לתלות על חבלים בעזרת אטבים).</p> <p>ב. מתבוננים בתמונות ומשוחחים</p> <ul style="list-style-type: none"> • התלמידים יסתובבו בחדר ויתבוננו בתמונות של חבריהם, כשברקע תושמע מוזיקה. • כשהמוזיקה תיעצר - כל תלמיד ייגש לתמונה שלו ויוריד אותה מהחבל. • התלמידים ממשיכים להסתובב בחדר כשבידיהם התמונה שלהם. • כשהמוזיקה תיעצר - כל תלמיד יפנה לחבר שעומד לידו, ויספר לו על התמונה שלו: (1) • מה רואים בתמונה? (אני עוסק בפעילות האהובה עליי... עם...) • מה אני אוהב במיוחד בפעילות זו? • עם מי אני מעדיף לעסוק בפעילות זו? איפה? מתי? • וכן הלאה... בשני סבבים נוספים. <p>חלופות נוספות לפתיחה:</p> <p>חלופה ב - טקסט - כיף לי בפנאי</p> <p>חלופה ג - חידון - מה אנחנו אוהבים לעשות בפנאי?</p> <p>חלופה ג דיגיטלית - חידון דיגיטלי - מה אנחנו אוהבים לעשות בפנאי</p>

- מבוא
- שיעור 1
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 2
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 3
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 4
- מהלכה למעשה

שיעור 3 - מהלך

השלב	תיאור השלב
מהלך	<p>א. משחק "ים - יבשה"</p> <p>במרכז החדר ישורטט מעגל גדול ובתוכו ייכתב "ים", מחוץ למעגל ייכתב "יבשה". המורה תזמין את התלמידים העונים על המאפיינים הבאים להיכנס ל"ים" (שאר הילדים יישארו ב"יבשה").</p> <p>רשימת המאפיינים שהמורה תקריא:</p> <ul style="list-style-type: none"> • כל הילדים שאוהבים לעסוק ביצירה... • כל הילדים שאוהבים לעסוק בספורט... • כל הילדים שאוהבים לעסוק במשחק... • כל הילדים שאוהבים לעסוק בפעילות האהובה עליהם עם בני המשפחה/עם החברים • כל הילדים שאוהבים לעסוק בפעילות האהובה עליהם בבית/מחוץ לבית • כל הילדים שאוהבים לעסוק בפעילות האהובה עליהם אחר הצהריים/בחופשות/בשבת <p>ב. שיח על הדומה והשונה</p> <ul style="list-style-type: none"> • במה אתם דומים ובמה אתם שונים בנוגע לפעילות האהובה עליכם (התייחסו לסוג הפעילות, לשותפים לפעילות, לזמני הפעילות). (4) • למה חשוב שנדע מה כל אחד אוהב לעשות? (כדי שנוכל לעשות דברים יחד, לשתף פעולה, ללמד זה את זה, ליצור חברויות)

- מבוא
- שיעור 1
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- שיעור 2
- פתיחה
- מהלך
- סיכום
- **שיעור 3**
- פתיחה
- **מהלך**
- סיכום
- שיעור 4
- מהלכה למעשה

שיעור 3 - סיכום

השלב	תיאור השלב
סיכום	<p>א. לסיכום למדנו ש:</p> <ul style="list-style-type: none"> לכל אחד מאיתנו יש פעילות האהובה עליו. היכרות עם הפעילות האהובה על החברים בכיתה יכולה לקדם את שיתופי הפעולה והחברות בינינו. <p>ב. מסיימים את יצירת הדיוקן העצמי</p> <ul style="list-style-type: none"> התבוננו בדיוקן העצמי שיצרתם, והוסיפו לדיוקן רקע שיתאר את הפעילות האהובה עליכם. הציגו את הדיוקן שלכם בתערוכה כיתתית. "כל אחד יחיד ומיוחד" - איך זה מתבטא בדיוקנאות של כלל ילדי הכיתה?

- מבוא ●
- שיעור 1 ●
- פתיחה ●
- מהלך ●
- סיכום ●
- שיעור 2 ●
- פתיחה ●
- מהלך ●
- סיכום ●
- שיעור 3 ●**
- פתיחה ●
- מהלך ●
- סיכום ●**
- שיעור 4 ●
- מהלכה למעשה ●

שיעור 4 – מהלכה למעשה

שיעור 4 – מהלכה למעשה

השלב	תיאור השלב
מהלכה למעשה	<p>"הבמה שלי..."</p> <p>1. למדנו שכל אחד מאיתנו הוא יחיד ומיוחד, ושונה מחברו: * במראה שלו * במה שהוא מרגיש * בפעילות שהוא אוהב לעשות</p> <p>2. לכל ילד תינתן במה שבה יציג את עצמו:</p> <p>חלופה א – הצגה עצמית באמצעות חפץ</p> <ul style="list-style-type: none"> • התלמיד יביא לכיתה קופסה ובה חפץ שקשור לפעילות המועדפת עליו (משחק, יצירה שהכין, אלבום תמונות, מדליה/תעודה שקיבל בחוג, בגד ריקוד, חלוק ג'ודו, סרטון שצולם בטיול משפחתי וכו'). • חבריו ינסו לנחש מהו החפץ שהביא באמצעות שאילת שאלות. • בסיום יחשוף התלמיד את החפץ ויספר מדוע בחר להביא אותו. <p>חלופה ב – הצגה עצמית באמצעות הכרטיס "אני יחיד ומיוחד"</p> <ul style="list-style-type: none"> • כל תלמיד יכין בבית את הכרטיס "<u>אני יחיד ומיוחד</u>" (ניתן להיעזר בבני המשפחה). • כל תלמיד בתורו יציג את הכרטיס לחבריו, ובסיום יתלו את הכרטיסים בפניה מיוחדת בכיתה.

מבוא ●

שיעור 1 ●

פתיחה ●

מהלך ●

סיכום ●

שיעור 2 ●

פתיחה ●

מהלך ●

סיכום ●

שיעור 3 ●

פתיחה ●

מהלך ●

סיכום ●

שיעור 4
מהלכה למעשה

עזרים ביחידה

הכלי	שיעור	שלב
איורים - מי דומה לי? מי שונה ממני?	ראשון	פתיחה - חלופה ב
הפעלה - נפגשים ומגלים	ראשון	פתיחה - חלופה ג
סיפור אירוע - כולם נראים כמוני	ראשון	פתיחה - חלופה ד
טקסט - כיף לי בפנאי	שני	פתיחה - חלופה ב
חידון - מה אנחנו אוהבים לעשות בפנאי?	שני	פתיחה - חלופה ג
אני יחיד ומיוחד	רביעי	מהלכה למעשה

מראה, מראה - מי דומה לי? מי שונה ממני?

התבוננו בילדי כיתה א:

- גלו: מה שונה ומה דומה במראה שלהם?
- שערן: כיצד הם מרגישים בכיתה? מה הם אוהבים לעשות יחד?
- לדעתכם, האם יש ילד שמרגיש לא בנוח בגלל המראה שלו? מדוע?
- איך יכולים ילדי הכיתה לשפר את הרגשתו?

מתוך **מפתח הל"ב** - משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, אגף א' לחינוך יסודי, המחלקה לחינוך לחיים בחברה

נפגשים ומגלים

א התפזרו בחדר והתחלקו לקבוצות על פי ההנחיות הבאות:

- כל הילדים בעלי שיער שחור/חום/בלונדיני/שטני/גינג'י/אחר ייצרו קבוצה.
  - כל הילדים בעלי שיער חלק/מתולתל/גלי ייצרו קבוצה.
  - כל הילדים בעלי עיניים כחולות/ירוקות/חומות/דבש/אחר ייצרו קבוצה.
  - כל הילדים שנועלים נעלי ספורט ייצרו קבוצה.
- בכל פעם שתתחלקו לקבוצות – בדקו: במה חברי הקבוצה שונים (מבחינת המראה)?

ב שוחחו:

- מה גיליתם על הדומה והשונה במראה שלכם?
- איך אתם מרגישים בנוגע לכך?

מתוך **מפתח הל"ב** - משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, אגף א' לחינוך יסודי, המחלקה לחינוך לחיים בחברה

כולם נראים כמוני

”בוקר אחד הגיע מתן לכיתה וגילה שכל הילדים דומים לו: כולם בעלי שיער חום קצר ועיניים ירוקות. כולם לבשו חולצה בצבע תכלת עם כפתורים ונעלו סנדלים חומים.”

- כיצד הרגיש מתן, לדעתכם? (שמח, נבהל, פחד, התרגש, התלהב, התפלא, אחר) מדוע?
- לדעתכם, כיצד מרגישים הילדים שלומדים בכיתה שבה כולם נראים בדיוק אותו הדבר? מדוע?
- האם הייתם רוצים שכל הילדים בכיתתכם ייראו בדיוק אותו הדבר? מדוע?

מתוך **מפתח הל"ב** - משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, אגף א' לחינוך יסודי, המחלקה לחינוך לחיים בחברה

חידון "איך אני מרגיש?"

חידון פנטומימה

כל תלמיד יבחר קלף "ריגשון" וימחזז בפני חבריו את הרגש המופיע בו. חבריו ינחשו באיזה רגש מדובר.

שיח על רגשות

בחרו רגש (מהרגשות שהוצגו) וספרו מה גורם לכם להרגיש כך.

מתוך **מפתח הל"ב** - משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, אגף א' לחינוך יסודי, המחלקה לחינוך לחיים בחברה

לפעמים אני מרגישה כך... ולפעמים אחרת

לקראת השיעור נועם הרגישה... כי...

בהפסקה נועם הרגישה... כי...

לאחר הביקור של סבא וסבתא נועם הרגישה... כי...

לקראת מסיבת יום ההולדת שלה, נועם הרגישה... כי...

במהלך הפעילות בחוג נועם הרגישה... כי...

לאחר הטיול נועם הרגישה... כי...

- כל זוג יקבל רצועה ויתאר כיצד נועם מרגישה.
- שוחחו: מה גורם לנועם להרגיש רגשות שונים במצבים שונים?

הפתעה

יאוש

כעס

ביישנות

ביטחון

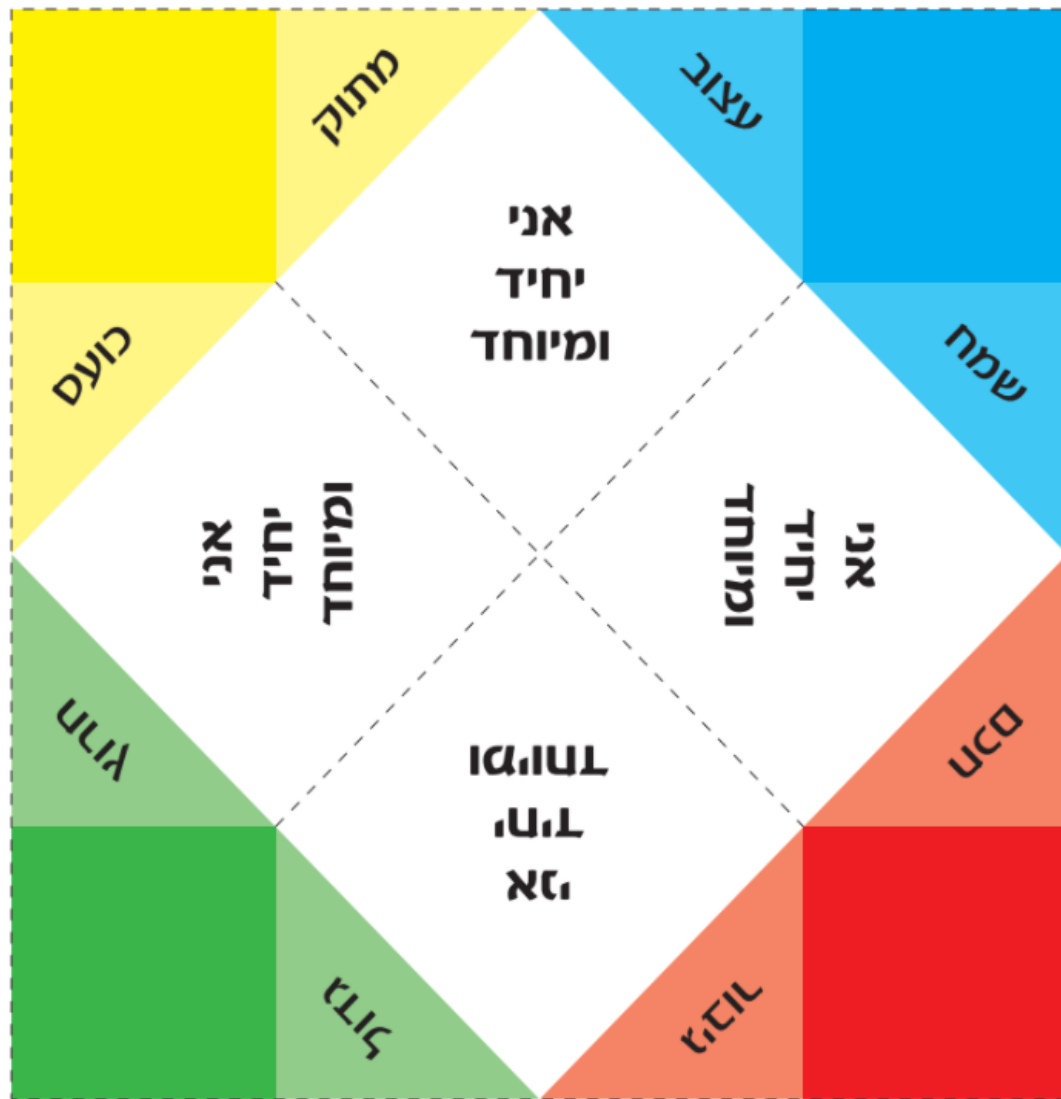
אושר

עצבות

מתוך **מפתח הל"ב** - משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, אגף א' לחינוך יסודי, המחלקה לחינוך לחיים בחברה

אני יחיד ומיוחד "קווה קווה" אוריגמי

חזרה

משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, האגף לחינוך יסודי, המחלקה לחינוך לחיים בחברה

כִּיף לִי בַפְּנָאִי

כְּשִׁישׁ לִי פְּנָאִי וְאֲנִי חוֹפְשִׁי
אֲנִי הֵכִי אוֹהֵב לְשַׁחֵק עִם אַחֵי
גַם עִם אַחוֹתַי אֲנִי מִמֶּשׁ נֵהֵנָה
עִם כָּל אֶחָד מֵהֶם זֶה פְּשוֹט שׁוֹנֵה.
עִם אַחֵי אֲנִי כְּדוֹרְגֵל מִשַּׁחֵק
וְעִם אַחוֹתַי מִשְׁתַּעֲשֵׂע וְצוֹחֵק
אֲנִי אוֹהֵב לְשַׁחֵק מִחֲבוּאִים עִם חֲבֵרַי
וְלִטְיִיל בְּטֵבַע עִם הוֹרָי.
לְפַעֲמִים אֲנִי אוֹהֵב לִהְיוֹת לְבַד
כִּי גַם לְבַד זֶה מִמֶּשׁ נֶחְמַד
אֲנִי קוֹרֵא, מְצִיִּיר וּמִשַּׁחֵק בְּמַחֲשָׁב
וְלְפַעֲמִים סֵתֵם עִם עֲצָמִי חוֹשֵׁב.
בְּזַמְנֵי הַפְּנּוּי, אֲנִי עוֹשֶׂה דְּבָרִים שֶׁאֲנִי אוֹהֵב
וְזֶה מִמֶּשׁ מִמְּלֵא לִי אֶת הַלֵּב

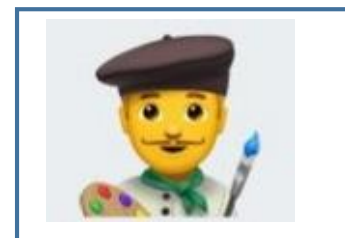
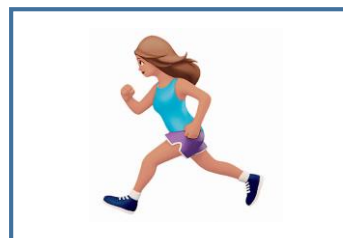
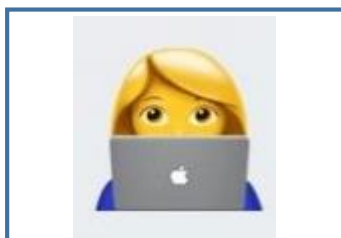
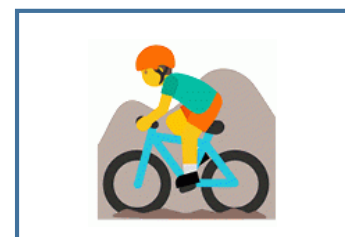
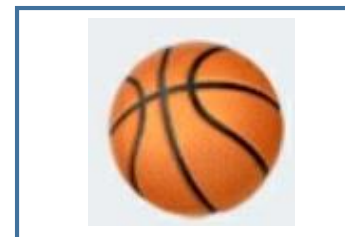
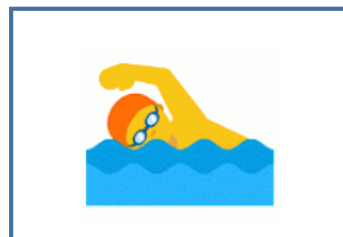
קְרָאוּ אֶת הַטֵּקֶסֶט וְשׁוּחָחוּ:

- מָה הֵילֵד אוֹהֵב לַעֲשׂוֹת בְּזַמְנֵי הַפְּנּוּי?
- עִם מִי הוּא אוֹהֵב לַעֲשׂוֹת זֹאת?
- לְמָה הֵתְכוּוֹן בְּמִילִים "וְזֶה מִמֶּשׁ מִמְּלֵא לִי אֶת הַלֵּב"?

מִתּוֹךְ מִפְתַּח הַל"ב - מִשְׂרַד הַחִינוּךְ, הַמִּינְהַל הַפְּדָגוּגִי, אֶגֶף א' לַחִינוּךְ יִסוּדִי, הַמַּחְלָקָה לַחִינוּךְ לַחַיִּים בַּחֲבֵרָה

חידון - מה אנחנו אוהבים לעשות בשעות הפנאי?

ילדי כיתה ב' סימסו רמזים לפעילויות האהובות עליהם. נסו לגלות מה הם אוהבים לעשות בפנאי

אני יחיד ומיוחד

עם המושפחה
אני אוהב/ת ל...

התחביבים שלי

שמי

המראה שלי

עם החברים
אני אוהב/ת ל...

חזרה

אָנִי יְחִיד וּמִיָּחַד

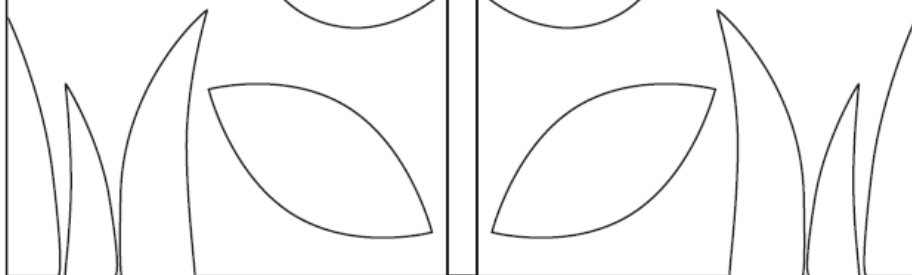
עם המלשפחה
אני אוהבת ל...

התחביבים שלי

שמי

המראה שלי

עם החברים
אני אוהבת ל...

מתוך מפתח הלייב - משרד החינוך, האגף הפדגוגי, אגף א' לחינוך יסודי, המחלקה לחינוך לחיים בחברה

אָנִי יְחִיד וּמִיָּחַד

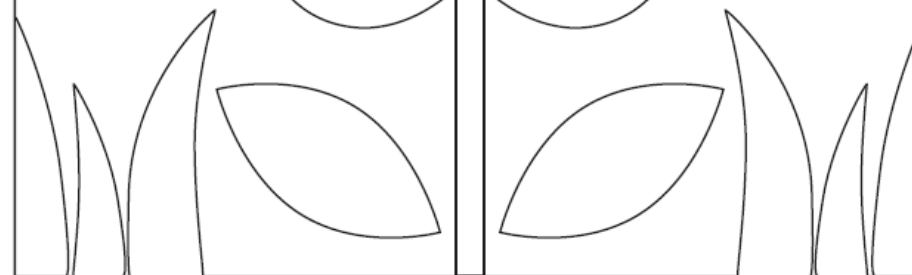
עם המלשפחה
אני אוהבת ל...

התחביבים שלי

שמי

המראה שלי

עם החברים
אני אוהבת ל...

מתוך מפתח הלייב - משרד החינוך, האגף הפדגוגי, אגף א' לחינוך יסודי, המחלקה לחינוך לחיים בחברה

חזרה

נספחים

מיומנויות דמות הבוגר	1
ערכי דמות הבוגר	2

מיומנויות / 1. אוריינות שפתית

מערכת החינוך 2030

היכולת להשתמש בשפה (קריאה, כתיבה, דיבור והאזנה) למגוון מטרות תקשורתיות ולימודיות. היא כוללת את היכולת להבין ולהעריך טקסט דבור או כתוב ולהתמצא בו, לבטא מחשבות ורגשות, לנסח רעיונות ודעות ולהגן עליהם, להציג מידע בצורה בהירה ומותאמת ולנהל תקשורת איכותית עם אחרים.

5. הצגה ושכנוע

להשתמש ברטוריקה.

להשתמש בשפה עשירה ומגוונת.

להציג מידע ורעיונות בצורה משכנעת, מותאמת לנסיבות ולקהל היעד.

4. הבעה בכתב ובעל פה

לבטא בכתב או בעל פה מחשבות, רעיונות, עמדות או רגשות באופן בהיר, ממוקד, ממצה ומותאם לנסיבות.

לארגן טקסט באופן מובנה, קוהרנטי ומכוון מטרה.

3. מיזוג מידע ממקורות שונים

להשוות ולמזג מידע ממקורות טקסטואליים שונים.

2. חילוץ מידע מטקסט דבור או כתוב

לזהות את הרעיון המרכזי ואת מטרת הטקסט.

להבחין בין עיקר לטפל.

לאתר ולאחזר מידע בטקסט.

1. הבנה והערכה של טקסט דבור או כתוב

להבין את המשמעות המילולית של טקסט דבור או כתוב.

להבין משמעות נרמזת, מובלעת או מטאפורית בטקסט.

להעריך את איכות הטקסט והתאמתו להקשר.

מיומנויות / 9. הכוונה עצמית

היכולת לניהול עצמי (self-regulation) הכוללת ויסות עצמי, הנעה עצמית וחוסן, המאפשרת התמודדות עם לחצים ומשברים.

3. התמודדות עם לחץ ומשבר Coping

לבקש עזרה ולהיעזר
באחרים.

לסגל חשיבה חיובית גם
במצבי קושי.

לגבש דרכים להתמודדות
עם משבר.

לגלות גמישות ולהסתגל
לשינויים.

2. הנעה עצמית Self-Motivation

להציב מטרות, לתכנן את
הדרך להשגתן ולפעול
לאורן.

להתמיד גם לאור חסמים
ופיתויים.

לבצע בקרה עצמית ולעדכן
את המטרות בהתאם.

1. ויסות עצמי Self-Regulation

להתאים רגשות, תגובות
והתנהגות למצב.

לווסת רגשות באופן יעיל.

לבחור מצבים המאפשרים
התנהגות רצויה.

לנהל זמן ביעילות ולתעדף
משימות.

מיומנויות / 10. מודעות חברתית

מערכת החינוך 2030

היכולת לזהות מצבים חברתיים, להבין את האחר ולגלות רגישות חברתיות ותרבותית.

3. רגישות חברתית-תרבותית Cultural Sensitivity

להיות מודעים לשונות ולדמיון בין אנשים מקבוצות שונות.

להעריך פרספקטיבות והשקפות עולם מגוונות ולהכיר בתרומת הגיוון לפרט ולחברה.

להכיר בהשפעתם של סטריאוטיפים ודעות קדומות על רגשות, תפיסות והתנהגות.

2. זיהוי מצבים חברתיים

לזהות נורמות חברתיות.

לזהות תהליכי חשיבה וקבלת החלטות קבוצתיים.

לזהות מצבי פגיעה בזולת.

לזהות מתי אחרים זקוקים לעזרה וכיצד ניתן לסייע להם.

1. הבנת האחר Understanding Others

להכיר ולהבין את נקודת המבט של האחר (taking perspective) ואת התנהגותו.

לזהות ולהבין מסרים מרומזים מילוליים ולא מילוליים.

להבין את ההשפעה שיש לפעולות הפרט על אחרים ולהפך.

מיומנויות / 11. התנהלות חברתית

היכולת ליצור ולשמר מערכות יחסים חיוביות ומתגמלות במגוון רחב של הקשרים ולפעול בשיתוף פעולה.

4. ניהול יחסים בין אישיים Diverse Social Relationships

ליזום, ליצור ולקחת חלק במגוון אינטראקציות.

להפגין התנהגות מכבדת והוגנת.

לעזור ולהיעזר באחרים.

לייצר ולשמר מערכות יחסים בריאות ומספקות.

3. עבודת צוות Teamwork

לקבל ולחלוק מידע.

לקבל החלטות ולבצע משימות באופן שיתופי.

לדעת, להביע ולקבל דעות והסתייגויות.

2. ניהול קונפליקטים Conflict Management

להקשיב ולנהל שיח מכבד גם במצבי קונפליקט.

לשמור על גישה חיובית ולהמנע מהתנהגות פוגענית.

להביע ולקבל חוסר הסכמות ולדעת להתמודד עימן.

למצוא פתרונות מיטביים תוך שיתוף פעולה ופשרות.

1. תקשורת Communication

להקשיב לזולת באופן פעיל ומכבד (active listening).

להביע רגשות תחושות ומחשבות באופן בהיר.

להתבטא ברגישות בכנות ופתיחות.

להפגין אמפתיה (empathy).

חזרה

קומה א': הערכים	קומה ב': פירוט הערכים
אהבת הדעת וחדוות הלמידה	<ol style="list-style-type: none"> 1. עידוד הסקרנות והעניין 2. שאיפה למצוינות ולמיצוי יכולות 3. מחשבה עצמאית ויוזמה
מחויבות לערכי מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית	<ol style="list-style-type: none"> 1. הכרות ומחויבות לערכים יהודיים ודמוקרטיים 2. כיבוד סמלי המדינה ושמירת החוק 3. שירות משמעותי 4. השתתפות בתהליכים דמוקרטיים בחברה
כיבוד ערכי המורשת והתרבות במדינת ישראל	<ol style="list-style-type: none"> 1. מחויבות לערכי המורשת והתרבות הייחודיים לכל קבוצה 2. היכרות וכבוד לתרבויות ומורשות אחרות במדינה
כבוד האדם והמשפחה	<ol style="list-style-type: none"> 1. כבוד לאדם, לזכויותיו, לתרבותו, להשקפותיו ולחירויות היסוד 2. שמירה על קדושת החיים 3. כיבוד ההורים והמעגל המשפחתי
צדק חברתי וערבות הדדית	<ol style="list-style-type: none"> 1. סולידריות ועזרה לזולת 2. מעורבות חברתית ואזרחית 3. מחויבות לטבע וקידום צדק סביבתי

מפתח הל"ב לשעת חינוך

ייזום, פיתוח וכתובה

אורית צאירי, ממונה על החינוך החברתי ערכי, האגף לחינוך יסודי
זהבה שמש, מנהלת אגף תכנון ופיתוח תוכניות, לשכת המשנה למנכ"ל

צוות היגוי

אירית בראל, אתי זהבי, ענת כהן, אורטל ליבנה, רויטל קושלבסקי, נורית שפירו
מדריכות המחלקה לחינוך לחיים בחברה

עריכת לשון

נילי גרבר

עיצוב עזרים

רעות שוורץ